

Od redakcji

W imieniu zespołu redakcyjnego „Prawnych Problemów Górnictwa i Ochrony Środowiska” pozwalam sobie przedstawić Szanownym Czytelnikom kolejny numer naszego czasopisma. Mam nadzieję, że zamieszczone w nim artykuły uznają Państwo za interesujące i przydatne.

Na początek proponuję lekturę tekstu Ryszarda Mikosza *Korzystanie ze środowiska a korzystanie z wód. Próba porównania regulacji prawnych*. Autor zestawia w nim dwa reżimy prawne: dotyczący korzystania ze środowiska (w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska) oraz dotyczący korzystania z wód. Wskazuje, że unormowania zawarte w art. 4 p.o.ś. nie były wzorowane na rozwiązaniach przewidzianych w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, a ponadto mają wiele mankamentów i sprawiają wrażenie zlepką przypadkowo powiązanych ze sobą elementów, pozbawionego jasnej myśli przewodniej, wobec czego regulacja ta jest nieustannie źródłem rozlicznych wątpliwości.

Omówienia tematu nieczęsto podnoszonego w doktrynie podjął się w artykule *Interpretacje indywidualne przepisów wydawane na rzecz przedsiębiorców korzystających ze środowiska w ujęciu krajowym i unijnym* Artur Żurawik. Zwraca on uwagę, że interpretacje indywidualne przepisów, wydawane przez właściwe organy, zyskały ogromną popularność zwłaszcza w sferze podatkowej, lecz mogą się odnosić do różnorodnych danin publicznych, m.in. związanych z korzystaniem z zasobów środowiska. Analizuje pod tym kątem ustawę z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, rozważa też możliwość uzyskania stanowiska organu w sprawie rozumienia przepisów prawa Unii Europejskiej. Opracowanie ma dużą wartość praktyczną, gdyż usystematyzowanie wiedzy o interpretacjach indywidualnych może zabezpieczyć przedsiębiorców przed

niepożądanymi skutkami uchybienia normom nakazującym ponoszenie danin publicznych.

Statusowi prawa środowiskowego w doktrynie słowackiej jest poświęcony artykuł Matúša Michaloviča i Michala Maslena zatytułowany *Advocating for environmental law – grounds for its status as an independent branch of law in Slovak legal doctrine*. Autorzy dokonują przeglądu literatury przedmiotu i dochodzą do wniosku, że analiza rozwoju prawa środowiskowego, jego podstaw teoretycznych oraz stosowanych kryteriów klasyfikacji pozwala uznać tę dziedzinę za odrębną (i niezbędną) gałąź prawa.

Małgorzata Bryk-Zwolska w tekście *Propozycja unijnych ram prawnych dobrowolnej certyfikacji pochłaniania dwutlenku węgla – przyczynek do dyskusji* porusza problematykę niezwykle istotną z punktu widzenia polityki klimatycznej, mianowicie wspieranie działań na rzecz zwiększenia możliwości pochłaniania dwutlenku węgla. Unia Europejska przyjęła przepisy służące osiągnięciu neutralności klimatycznej w całej gospodarce unijnej. Zgodnie z Europejskim prawem o klimacie emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych w UE należy zrównoważyć do 2050 r. We wniosku ogłoszonym 30 listopada 2022 r. Komisja Europejska zaproponowała ramy prawne certyfikacji usuwania dwutlenku węgla (CDR), lecz system ten stwarza różne zagrożenia. Certyfikaty mogą zostać przyznane nieefektywnym projektom, nie zapewniono priorytetu wysokiej jakości technologiom CDR. Warto też przemyśleć i zmodyfikować samą definicję usuwania dwutlenku węgla, tak aby była zbieżna z tą przedstawioną przez IPCC. Ramy powinny zawierać lepsze wytyczne, dzięki czemu zagwarantują porównywalność certyfikatów i zmniejszą efekt greenwashingu. W ocenie autorki nadzieją napawają poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w listopadzie 2023 r., jednak decydenci wciąż mają przed sobą wiele pracy podczas rozmów trójstronnych, aby przekształcić ramy dobrowolnej certyfikacji usuwania CO₂ w skuteczne narzędzie działań na rzecz klimatu.

Z kolei negatywnego wpływu lotnictwa cywilnego i infrastruktury lotniczej na środowisko naturalne (m.in. stan powietrza) dotyczy artykuł Katarzyny Biskup-Grabowskiej *Rozwój rynku usług lotniczych a kwestia ochrony środowiska*. Badaczka zauważa, że transport tego rodzaju nie jest powszechnie uznawany za istotne źródło zanieczyszczeń powietrza, niemniej obowiązuje już szereg regulacji, które zapewniają ochronę środowiska przed skutkami działalności lotniczej. Ponadto przewidywania dalszej intensyfikacji transportu powietrznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są podstawą do twierdzenia, że rozwój ten przełoży się na tworzenie nowych regulacji mających na celu ochronę środowiska naturalnego – analogicznie do wypracowania ogólnosiwiatowego mechanizmu kompensacji emisji CO₂ w lotnictwie międzynarodowym, znanego jako CORSIA (ang. Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation).

Wreszcie warto polecić obszerny artykuł Sebastiana Wójcika-Jackowskiego *Wątpliwości prawne związane z kontrolą gospodarowania wodami w świetle ustawy o rewitalizacji rzeki Odry na tle historycznym*. Znaczna część tekstu jest poświęcona omówieniu przemian prawnych podstaw gospodarowania wodami od 1922 r. do dnia dzisiejszego. Kontrola w tej dziedzinie występuje bowiem w polskim porządku prawnym od międzywojnia, lecz w ciągu dziesięcioleci ulegała dużym przeobrażeniom i była rozumiana niejednolicie. Zmieniały się zarówno jej przedmiot i zakres oraz podmioty jej podlegające, jak i same organy przeprowadzające kontrolę oraz środki, którymi dysponowały. Stopniowo doprecyzowano uregulowania odnoszące się do przebiegu czynności kontrolnych i dokonywanych ustaleń (wraz z ich niezbędnym odzwierciedleniem w protokole kontroli), a także nakierowane na przewidziane działania pokontrolne, które obejmowały zwłaszcza zalecenia korygujące w postaci zarządzeń. Autor sięgnął do genezy obecnych rozwiązań, jak również przeanalizował obowiązujący stan prawny i kierunki zmian wynikające z ustawy o rewitalizacji rzeki Odry, w szczególności te związane z utworzeniem Inspekcji Wodnej i powierzeniem jej określonej kategorii zadań. Drobiazgowo omówił pojawiające się wątpliwości i mankamenty nowo wprowadzonych przepisów oraz wskazał najważniejsze kwestie, które jego zdaniem wymagają uwzględnienia, a które dotychczas pomijano w toku prac legislacyjnych.

Dziękując za zainteresowanie tekstami zamieszczonymi w naszym czasopiśmie, zapraszamy do przesyłania własnych opracowań.

W imieniu komitetu redakcyjnego
Grzegorz Dobrowolski